

18 בפברואר, 2026

לכבוד

עו"ד גלי בהרב-מיארה
היועצת המשפטית לממשלה

רב-ניצב דני לוי
מפכ"ל משטרת ישראל

תת-ניצב עו"ד תמר ליברטי
מ"מ היועץ המשפטי למשטרת ישראל

עו"ד רפ"ק לירון דקל
ר' חו' מבצעים וסד"צ יועמ"ש

דחוף!

שלום רב,

הנדון: פרקטיקה בלתי חוקית של המשטרה להצבת חסימות ביישובים ערבים –

החסימות ביישוב אעבלין מזה למעלה משלושה חודשים

החסימות ביישוב שגב שלום מזה שלושה ימים

סימוכין: פנייתנו בעניין חסימת הכניסה לכפר פרדיס מיום 26.10.2025;
פנייתנו יחד עם המועצה לכפרים הבלתי מוכרים בעניין חסימת הכניסה הראשית ליישובים לקיה ותל שבע מיום
27.11.2025;
פנייתנו בעניין החסימות בג'סר א-זרקא מיום 30.12.2025;
תשובת המשטרה בעניין לקיה מיום 5.1.2026;
תשובת המשטרה בעניין ג'סר א-זרקא מיום 15.1.2026;
שהתקבלה במסגרת בג"ץ 33581-01-26 עמאש נ' משטרת ישראל;
פנייתנו בעניין החסימות בלוד מיום 28.1.2026;
בג"ץ 4388-02-26 אבו שעבאן נ' משטרת ישראל (החסימות בלוד);
מכתבנו בעניין סאלם מיום 4.2.2026;
מכתב תשובה בעניין סאלם נושא תאריך 12.2.2026 שנשלח ביום 16.2.2026

הרינו לשוב ולפנות אליכם בעניין הפרקטיקה הבלתי חוקית של המשטרה, שמציבה חדשות לבקרים חסימות
בטון בשכונות ובכניסות ליישובים ערביים, ולדרוש להפסיקה לאלתר.

פרקטיקה בלתי חוקית זו מוכתבת על ידי השר לביטחון לאומי, המתערב בהחלטות האופרטיביות של
המשטרה בניגוד לפסיקת בג"ץ, חרף העובדה שאף המשטרה עצמה אינה מצליחה להצביע על מקור סמכות
מפורש בחוק המאפשר חסימה גורפת ומניעת חופש תנועה של מאות תושבים. ולא בכדי, משום שמקור
סמכות כאמור אינו בנמצא.

פרקטיקה זו פוגעת בחומרה בזכויות האדם של התושבים ואף יש בה כדי לסכן את חייהם ושלומם ולמנוע
מהם לנהל שגרת חיים תקינה. התושבים נותרים לכודים באיזור מגוריהם, תוך פגיעה ממשית בנגישותם
של שירותי חירום והצלה, מניעת גישה לכלי רכב או אילוץ התושבים לעקוף את החסימה דרך סמטאות
ודרכים משובשות, יצירת פקקים, פגיעה בזכות לבריאות של אנשים עם מוגבלות וקשישים, פגיעה בזכות
לחינוך של תלמידים ועוד.

כלל לא ברור מהי התכלית בגינה מוצבות החסימות, שכן לא ברור כיצד הצבת חסימות בטון לא מאוישות
בלב שכונות מגורים או בכניסה ליישובים עשויה לתרום למאבק בפשיעה, ונראה כי תכליתה הינה יצירת
חיכוך, הפעלת כוח והרתעה כלפי כלל התושבים, תוך יצירת מראית עין של מאבק בפשיעה, יותר מאשר

אכיפת חוק לגיטימית. זאת, במיוחד על רקע הזינוק במקרי הרצח בחברה הערבית, העומד עד כתיבת שורות אלו על 51 מקרי רצח מראשית שנת 2026, והכישלון המתמשך של המשטרה באיתור חשודים ופענוח מקרי הרצח.

אף אם היה מדובר בפרקטיקה שבסמכותה של המשטרה, אשר היתה מופעלת לתכלית ראויה, הרי שהשימוש בחסימות בטון קבועות, ללא נוכחות משטרתית וללא הפעלת שיקול דעת פרטני, לתקופות ממושכות וללא תאריך יעד להסרתן, תוך סיכון חיי תושבים, הינו בלתי מידתי ובלתי סביר באופן קיצוני. למשטרה ארגז כלים רחב להתמודדות עם פשיעה. חרף זאת, ובהנחיית השר לביטחון לאומי, היא נוקטת בפרקטיקה גורפת של הצבת חסימות, הפוגעת בציבור כולו, מערערת את אמון התושבים ברשויות האכיפה ומהווה ענישה קולקטיבית פסולה, המוטלת על חפים מפשע ומחריפה את מצוקתם שלא לצורך.

החסימות מוצבות בהנחיית השר בניגוד לדין

1. מזה מספר חודשים נוקטת משטרת ישראל בפרקטיקה של הצבת חסימות בטון ביישובים ובשכונות ערביים. בחודשים האחרונים הציבה המשטרה חסימות, בין היתר, ביישובים פרדיס, לקיה, תל שבע, תראבין, גיסר א-זרקא, לוד וסאלם.
2. ממענה המשטרה לפניית האגודה לזכויות האזרח עולה כי הפרקטיקה של הצבת חסימות לתקופות ממושכות בתוך יישובים ערביים ובכניסות אליהם, הינה בהתאם להנחייתו של השר לביטחון לאומי. במענה שהתקבל ביום 5.1.2026 בעניין חסימת היישובים לקיה ותל שבע, המשטרה מסרה כי ה"פתיחה במבצע ממוקד במיקומים שונים ברחבי הנגב, במטרה להתמודד עם אירועי הפשיעה הרבים", בוצעה **בהחלטתו של השר לביטחון לאומי**, יחד עם מפכ"ל המשטרה ומפקד המחוז הדרומי. השר לביטחון לאומי אף הגיע ליישוב לקיה בליווי משטרתית לצרכי יחסי ציבור לאחר הצבת החסימות, והכריז בפני ראש המועצה והתושבים כי הוא "בעל הבית" (יניב שרון "המשטרה חסמה את הכניסה לכפר, ראש המועצה: 'זה היה בשביל תמונה לבן גביר'" **דבר** 25.11.2025).
3. השר היה מעורב עמוקות בהחלטה על הצבת החסימות בשכונות בלוד, אשר התקבלה משיקולים זרים ופסולים, ובראשם הרצון לרצות את השר ולהתיישר עם הצהרותיו הפומביות לפיהן "דין לוד כדין תראבין", ואודות יציאה למבצע "משילות" נגד האוכלוסייה הערבית בלוד (לירן תמרי "דין לוד כדין תראבין: המהלך המשטרתית הנרחב רגע לפני הרמדאן – והביקורת מבפנים" **וינט** 25.1.2026). בעניין זה הוגשה ביום 2.2.2026 עתירה לבג"ץ, התלויה ועומדת (בג"ץ 4388-02-26 **אבו שעבאן נ' משטרת ישראל**).
4. ואם לא די בכך, לפני כשבועיים השר בן גביר פנה לתושבים וביקש "**שהאנשים של המגזר, ראשי המגזר, לא יערתו נגד המשטרה שאני שם בטונדות**" ([לסרטון](#)) המתעד את האירוע בעמוד האינסטגרם של העיתונאי פוראת נסאר, (3.2.2026).
5. מכל האמור עולה כי השר בן גביר מעורב עמוקות בהחלטות שהובילו להתנהלות הלא חוקית של המשטרה ביישובים הערבים. אלא שלשר אסור לעשות כן. על פי פסיקת בית המשפט בעתירה בעניין תיקון 37 לפקודת המשטרה, לשר סמכות להתוות **מדיניות כללית ועקרונית בלבד המנוסחת ברמת הפשטה גבוהה ואסור לו לתת הנחיות אופרטיביות באירועים קונקרטיים**. השר אינו מורשה להורות למשטרה כיצד לאכוף את החוק. השר איננו מורשה להורות או אפילו לרמוז כי יש להציב מחסומים בשכונות או בכניסה ליישובים או להורות כל הוראה קונקרטיית אחרת בעניין ההתמודדות עם הפשיעה או הפגנת "משילות" (בג"ץ 8987/22 **התנועה למען איכות השלטון נ' הכנסת** (2.1.2025)). חרף האמור,

המשטרה מודה כי היא אינה מקיימת את פסיקת בית המשפט ומקבלת הוראות אופרטיביות מן השר, בניגוד לדין.

6. אין מדובר באירועים יחידים, אלא בחלק מהתנהלות לא חוקית של השר, אשר חותרת תחת עצמאותה של המשטרה ומנוגדת לדין. התנהלותו הלא חוקית הסדרתית של השר הובילה לאחרונה אף לכך שביום 1.1.2026 הוגשה עמדת היועצת המשפטית לממשלה בבג"ץ 9037-08-24 **הכהן נ' נתניהו** (תלוי ועומד), במסגרתה עמדה על כך שנוכח התנהלותו הלא חוקית הסדרתית אשר תוארה, בן גביר אינו יכול להמשיך ולכהן כשר לביטחון לאומי. היועצת המשפטית לממשלה קבעה בתגובתה, כי "בשלב זה אין מנוס מן המסקנה כי לא ניתן להגן על הציבור מפני ההתנהלות השיטתית לפגיעה בעצמאות המשטרה, אשר כפי שצוין מסכנת את אופיייה כגוף ממלכתי וא-פוליטי, **על המשתמע מכך לעניין ההגנה על זכויות האדם ועל שלטון החוק. מצב דברים זה מביא לפגיעה ממשית בערכי יסוד דמוקרטיים**". כפי שראינו, בהתנהלותה בחודשים האחרונים, המשטרה אינה פועלת להגנה על זכויות אדם, אלא להפרתן. היא אינה פועלת לקידום שלטון החוק אלא להכפפה והענשה של ציבור שלם. לא ניתן לנתק התנהלות זו מהתערבותו של השר בפעולות המשטרה ושלילת עצמאותה.

החסימות מוצבות ללא מקור סמכות מפורש

7. בתשובתה בעניין לקיה, שהתקבלה ביום 5.1.2026, לא הצביעה המשטרה על מקור סמכות מפורש בחוק המתיר לה להציב חסימות בטון במשך תקופה ממושכת בשכונות וביישובים הערבים, מלבד הפנייה לסעיפים 3-5 לפקודת המשטרה [נוסח חדש], תשל"א-1971 (להלן: **פקודת המשטרה או הפקודה**). בתשובתה בעניין סאלם, שהתקבלה ביום 16.2.2026, נטען כי סמכותה נובעת מ"האחריות לטפל בפשיעה ובכלל זה בפשיעה החמורה הגואה בחברה הערבית וכן אחריות כללית". דברים דומים צוינו במענה המשטרה בעניין ג'סר א-זרקא, שנמסר ביום 15.1.2026 במסגרת הודעת המשיבה בבג"ץ 33581-01-26 **עמאש נ' משטרת ישראל** (27.1.2026).

8. אולם, אין בסעיפים 3-5 לפקודת המשטרה או בכל חוק אחר הוראה המאפשרת למשטרה לחסום כניסות ליישובים או להציב חסימות בשכונות לתקופה ממושכת. כידוע לכם, בהתאם להוראות סעיף 8 לחוק יסוד: כבוד האדם וחירותו, הסמכות לפגוע בזכויות אדם חייבת להיות מעוגנת בחקיקה. בית המשפט עמד על ה"כלל [לפיו] פגיעה בזכות חוקתית דורשת הסמכה ברורה, מפורשת ומפורטת – ולא ניתן להסתפק בהסמכה כוללת וגורפת" (בג"ץ 3390/16 **עדאלה – המרכז המשפטי לזכויות המיעוט הערבי בישראל נ' הכנסת**, פסקה 3 לפסק דינו של המשנה לנשיאה (בדימו') מלצר (8.7.2021); ההדגשה הוספה).

9. נחזור ונדגיש כי סעיפים 3 ו-5 לפקודת המשטרה עוסקים שניהם בתפקידי המשטרה והשוטרים ובוודאי לא מסמיכים אותה לפגוע בפגיעה נמשכת בזכויות אדם. סעיף 3 לפקודה קובע, כי תפקידיה הכלליים של המשטרה הינם "לעסוק במניעת עבירות ובגילויין, בתפיסת עבריינים ובתביעתם לדין, בשמירתם הבטוחה של אסירים, ובקיום הסדר הציבורי ובטחון הנפש והרכוש". סעיף 5 מפרט את תפקידיהם המיוחדים של שוטרים, ובין היתר, לקיים סדר בדרכים ציבוריות, במעברים ובכל מקום שאליו יש לציבור גישה, למנוע הפרעות בשעת התקהלות או תהלוכה, לעצור אדם או לחפש על בסיס יסוד לחשד להחזקת רכוש גנוב או דבר בלתי חוקי, ועוד.

10. סעיפים 4 ו-4 לפקודת המשטרה עוסקים בסמכויות. סעיף 4 לפקודה מגדיר את סמכותם הכללית של השוטרים, וקובע כי "לכל שוטר יהיו כל סמכות, חסיון וחסינות הכרוכים במשרת שוטר לפי כל דין,

ויטול על עצמו כל תפקיד ואחריות הכרוכים בה". ודאי שאין בסעיף זה כדי להוות מקור הסמכה מפורשת להצבת חסימות.

11. סעיף 4א לפקודה, עוסק בסמכויות שוטר כאשר קיים "חשש ממשי לפגיעה חמורה בביטחון הנפש או הרכוש", ומסמיך אותו לפי סעיף 4א(א)(1) "להורות לכל אדם הנמצא באזור או במקום שבו קיים החשש האמור, הוראה סבירה הדרושה באופן חיוני לשם הצלת הנפש או הרכוש או למניעת הפגיעה, ובכלל זה להורות על מניעת גישה לאזור או למקום, או יציאה ממנו". בתי המשפט פירשו את הסעיף באופן מצמצם, ככזה המסמיך את המשטרה לפעול באופן נקודתי וביחס לסיטואציה קונקרטיה למניעת פגיעה בנפש, או באופן מתוחם להרחקת אנשים ספציפיים לפרק זמן מוגדר מראש ממקום תפילה ספציפי (הר הבית), ולא להטלת הגבלות קולקטיביות על תושבי יישוב שלם או שכונות שלמות ביישוב (ראו: ת"פ (שלום-תל-אביב) 21157-09-23 מדינת ישראל נ' פלוני (6.11.2025); בג"ץ 4897/24 בידינו – למען הר הבית נ' בן גביר, פסקה 7 לפסק דינו של השופט מינץ (22.4.2025)).

12. בית המשפט פסק, כי הגם שלמשטרה סמכויות נרחבות, לרבות סמכויות חקירה, מעצר, ענישה וכליאה, הרי שלאור הפגיעה הקשה בזכויות אדם, יש צורך להגדיר באופן קפדני את גבולות השימוש בכוח השלטוני, וזאת מנת לשמור על אמון הציבור בה (ע"פ 9878/09 מדינת ישראל נ' מוסא, פסקה 29 לפסק דינו של השופט (כתוארו אז) גיבראן (20.9.2010)).

13. לסיכום, סעיפים 3-5 לפקודת המשטרה אינם מסמיכים את המשטרה להציב חסימות בשכונות או בכניסות ליישובים לפרקי זמן ממושכים. הצבת החסימות אינה נכללת בסמכויות שניתנו למשטרה על ידי המחוקק, והן פוגעות בזכויות האדם של התושבים ומענישות אותם באופן קולקטיבי תוך שיבוש שגרת חייהם ואף יצירת סיכון ממשי לחייהם, ובמיוחד של קשישים, חולים ואנשים עם מוגבלויות.

הסכמת הרשות המקומית אינה מכשירה פרקטיקה בלתי חוקית

14. בעניין חסימות הבטון שהוצבו ביישוב סאלם לפני למעלה משלושה חודשים, טענה המשטרה במכתבה מיום 12.2.2026 כי "בד בבד עם הצבת החסימות ביישוב סאלם, מתקיים שיח שוטף בין משטרת ישראל לבין הרשות המקומית, המועצה המקומית מעלה עירון, אשר תומכת בהצבת החסימות, הנחוצה בנסיבות הענין לצורך חיזוק ביטחונם האישי של התושבים".

15. יובהר, כי הסכמה או אי הסכמה של ראש מועצה או של מועצה או רשות מקומית, אינה רלוונטית ואינה יכולה להכשיר פרקטיקה בלתי חוקית של המשטרה. מעבר לכך נזכיר כי המשטרה לא היססה לחסום יישובים ערבים ושכונות גם ללא ידיעת או הסכמת ראשי מועצות, כפי שנעשה בין היתר בג'סר א-זרקא, פרדיס, לקיה תל שבע, תראבין ושגב שלום.

החסימות ביישוב אעבלין

16. בהתאם לתלונות שקיבלה האגודה לזכויות האזרח, עולה כי לפני למעלה משלושה חודשים הציבה המשטרה חסימות בטון ברחוב ביר אלסביל, בשכונה בה מתגוררים כאלף תושבים, באופן החוסם את השכונה ומונע מהתושבים גישה לכביש 781 הראשי. התושבים נאלצים לעשות עיקוף ארוך בדרך צרה שנמצאת בעבודות, ואינה מתאימה לנסיעת רכבים רבים.

17. החסימה פוגעת בחופש התנועה של התושבים, ואינה מאפשרת גישה מהירה של אמבולנס ושירותי חירום אל השכונה, היות שהדרך החלופית עוברת בתוך היישוב והיא מסורבלת ואינה נגישה.
18. בנוסף לחסימה המונעת את הגישה לכביש הראשי, הציבה המשטרה חסימות בטון במרכז היישוב, באופן המצר את הכביש הראשי, פוגע בזרימת התנועה וגורם לסרבול משמעותי בתנועת כלי הרכב.

החסימות ביישוב שגב שלום

19. לפני כשלושה ימים הציבה המשטרה חסימות בטון בשכונה ביישוב שגב שלום. בשכונה מתגוררים כ-3,000 תושבים, וזכותם החוקתית לחופש התנועה נפגעת באופן חמור. בנוסף, בשכונה פועל בית הספר היסודי אלמקדסיה, בו לומדים כ-500 תלמידים מכל רחבי היישוב. החסימות הוצבו בתחילה באופן הפוגע בחומרה ביכולת התלמידים וצוותי ההסעה להגיע לבית הספר, עד כי **ועד ההורים הודיע על שביתה במחאה על הפגיעה** (ראו התמונה להלן). אתמול בערב, הוזזו החסימות על ידי המשטרה לתוך השכונה, כך שכעת מתאפשר לתלמידים מרחבי היישוב להגיע לבית הספר, אלא שגישתם של תלמידי השכונה לבית הספר באמצעות רכב נמנעת.
20. בנוסף לחסימות שהוצבו בשכונה בסמוך לבית הספר, המשטרה הציבה חסימות בכניסה הדרומית לכפר, באופן המצר את הכביש ומאפשר מעבר של רכב אחד בלבד.

לסיכום

21. לאור כל האמור לעיל, אנו דורשות להסיר לאלתר את החסימות ביישוב סאלם, אעבלין ושגב שלום ובכל יישוב או שכונה ערבים אחרים, ולחדול מן הפרקטיקה הבלתי חוקית בה נוקטת המשטרה ומהתערבות השר לביטחון לאומי בעבודתה בניגוד לפסיקת בג"ץ.
22. נודה על תשובתכם **המיידי**, על מנת שנוכל לשקול את צעדינו המשפטיים.

בכבוד רב,

ניצן אילני, עו"ד

עביר ג'ובראן, עו"ד